

18. *Cryptocephalus bipunctatus* L. a. *suturatus* nov. Nur mit dem schmalen roten Rückenstreif und roter Flügeldeckenspitze. Tab. III. Fig. 9 c.

Der erste bildet den Übergang von *bipunctatus* L. zu a. *sanguinolentus* Scop.; der zweite von *sanguinolentus* Scop. zu a. *4-notatus* Sch äff.

19. *Cryptocephalus cristula* Duft. a. *iridescens* nov. Schwarzgrün, metallisch, alle Regenbogenfarben spielend.

20. *Phytodecta 5-punctata* Fbr., a. *scutellata* nov. Der ganze Käfer oben schwarz, nur Schildchen rostrot.

Przyczynek do znajomości bleskotek (*Chalcididae*) jako pasorzytów korników (*Ipidae*).

(Beitrag zur Kenntnis der Borkenkäferparasiten aus der Familie *Chalcididae*).

podał

MARJAN NUNBERG.

Zajmując się przez szereg lat kornikami, miałem bardzo często sposobność zetknąć się z ich rozmaitemi pasorzytami. W pracy niniejszej podaję tylko daty, odnoszące się do rodziny *Chalcididae*. Do zebrania materiału z rozmaitych okolic Polski przyczyniły się w znacznej mierze zasilki, jakie otrzymywałem z Ministerstwa Rolnictwa, za co niech mi będzie wolno na tem miejscu złożyć podziękowanie wspomnianej instancji, a P. inż. Światosławowi Nowickiemu za łaskawe oznaczenie materiału bleskotek.

Rhopalicus suspensus Ratz. Bleskotkę tę wyhodowałem z następujących gatunków korników:

Phthorophloeus spinulosus Rey. Materiał wylęgowy zebrałem na Czantorji (Besk. Śl.), około 600 m n. p. m., 1 VII 927. Wylągl się tylko jeden okaz ♂, który prezimował w żerowisku tego kornika prawdopodobnie jako larwa.

Blastophagus piniperda L. Dzięgielów (k. Cieszyna) 5 VI 927; złapałem 10 ♀ na pniu sosny około 10 cm grubości, opadniętej przez cetyńca. Chodniki larwowe kornika były na 10 — 15 cm długie, a więc larwy dochodziły mniej więcej połowy swego

wzrostu. Do celów hodowlanych wziętem pocięty na kawałki pieńek do laboratorium. Pierwsze pasorzyty pokazały się 27 VI, ostatnie 7 VII. Okazy, które wylęgły się w laboratorium, były samymi samcami. 4 VII 927 w tymże samym lesie z żerowiska *B. piniperda* L. wydobyłem 80 ♀♀ tej bleskotki. 18 VII 927 w Hermanicach pod Cieszynem znalazłem w żerowisku tego kornika jednego ♂.

Polygraphus poligraphus L. Dziegielów, 5 V 927. W żerowiskach tego kornika na polanach sągowych znajdowałem o tej porze imago i poczwarki tego pasorzyta. W tych żerowiskach przezimowały, lecz czy jako larwa czy poczwarka tego powiedzieć nie mogę. Żywiciel przezimował jako larwa. Wszystkie okazy bleskotek były samcami.

Pityogenes chalcographus L. Z żerowiska tego kornika z Dziegielowa wyhodowałem jeden okaz samca tej bleskotki 5 V 927 (tu zimował); Dziegielów, 10 VIII 927, z pierwszej generacji kornika wyhodowałem 1 ♂ i 1 ♀ bleskotki.

Ips sexdentatus Boern. Lwów, 20 IX 928. Z żerowiska tego kornika wydobyłem 10 ♀ tego pasorzyta.

Ips typographus L. Białowieża-Rezerwat, 8 IX 927, złapałem jedną samicę na pniu świerka opadniętym przez tego kornika. Kornik był w stadium niemal dorosłej larwy.

Ips amitinus Eichh. Dziegielów, 5 VIII 927 w żerowiskach tego kornika znalazłem 14 ♀ i 4 ♂. Żywiciel, jako młody chrząszcz, prowadził w tym czasie żer uzupełniający. Rozwój pasorzyta odbył się w ciągu pierwszej generacji kornika. Koń Grofecki (Gorgany-Karp. Wsch.) ca 1200 m n. p. m. 23 VIII 927 złapałem 3 ♀ na pniu limby w trakcie składania jaj do żywiciela, który był w stadium larw i poczwarek.

Kleine (1), według którego nazwy *Pteromalus aemulus* Ratz. i *spinolae* Ratz. oznaczają inne gatunki, a nie są synonimami gatunku *Rh. suspensus* Ratz., podaje za żywicieli tej bleskotki następujące gatunki korników: *Blastophagus piniperda* L., *Pityogenes bidentatus* Hrbst., *Ips laricis* F.; o ile jednak powyższe wspomniane dwie nazwy są synonimami, jak to niektórzy autorowie uważają, to poczet żywicieli zwiększy się znacznie; należałyby tu jeszcze: *Hylurgops palliatus* Gyll. (*Pteromalus spinolae* Ratz.), *Polygraphus poligraphus* L. (*Pt. aemulus* Ratz. i *spinolae* Ratz.), *Pityophthorus pityographus* Ratz. (detto) *Ips ty-*

pographus L. (*Pt. spinolae* Ratz.), *Taphrorychus bicolor* Hrbst. (*Pt. spinolae* Ratz.), *Dryocoetes autographus* Ratz. (*Pt. spinolae* Ratz.) i *Heteroborips cryptographus* Ratz. (*Pt. spinolae* Ratz.).

Rosenfeld wyhodował *Rhopalicus suspensus* Ratz. z *Ips typographus* L. (2), z którego nie miał być przed nim przez nikogo podawanym, z czegooby wynikało, że przytoczony powyżej w wykazie Kleinego *Pteromalus spinolae* Ratz. jest innym gatunkiem.

Sitowski (3) otrzymał go z *Ips amitinus* Eichh. i *Hy-lurgops glabratus* Zett. z Tatr.

Według moich badań jako nowi żywicieli przybywają: *Phthorophloeus spinulosus* Rey., *Pityogenes chalcographus* L., *Ips sexdentatus* Boern. i *Polygraphus poligraphus* L.

Ciekawem jest, że Saxesen, jak podaje Ratzeburg (3), miał wyhodować tego pasorzyta z galasów muszki *Cecidomyia fagi* Htg.

Rhopalicus suspensus Ratz. jest bleskotką pasorzytującą, jak widać z powyższego zestawienia, na kornikach świerka, sosny i limby, tak w górach (Tatry, Gorgany, Beskid Śląski), jak i na niżu (Śląsk, Lwów, Białowieża). Występuje on w ich żerowiskach o każdej porze roku, przepędzając u jednych lato (np. u cetyńca sosnowego większego), u innych także i zimę. W materiale hodowanym przeze mnie miał ten gatunek zwykle przewagę nad innymi pasorzytami, występując nieraz w znacznej ilości. W Dzięgielowie stwierdziłem w jednym wypadku 84% opadnięcia larw *Bl. piniperda* L.

Z dotychczasowych moich obserwacji na wolności jak i w laboratorium wynika, że z poczwerek, które przezimowały u korników, wylęgają się same samce; wśród pasorzytów wylęglých natomiast w ciągu lata, nawet z generacji korników wcześniej się rojących, otrzymywałem przewagę samic. W ogólności stosunek płci w ciągu całego roku wynosi jak 4:1 na korzyść samic, zmieniając się w ciągu wiosennej rójki pasorzytów na korzyść samców.

Rhopalicus azureus Ratz. Dotychczas (1) wykazany z gatunków korników: *Blastophagus minor* Htg., *Carphoborus minimus* F. i *Pityogenes bidentatus* Hrbst. W hodowlach moich otrzymałem go z gatunków:

Blastophagus piniperda L. Dzięgielów, 4 VII 927 1 ♀, 3 ♂; Hermanice, 16 VII 927.

Pityogenes bidentatus Hrbst. Nowy Targ, 10 IX 927 3 ♀, 3 ♂ z drugiej lub też ze siostrzanej generacji kornika.

Pityogenes quadridens Htg. Jordanów, 25 VIII 927 3 ♀, 2 ♂ oraz 2 IX 927 2 ♂.

Jako nowi żywiciela tej bleskotki zostały przeze mnie wykazane gatunki korników: *Blastophagus piniperda* L. i *Pityogenes quadridens* Htg. Stosunek płci w ciągu lata mniej więcej 1:1. Bleskotka ta jest, jak dotychczas, charakterystyczną dla korników sosny.

Przytoczony poniżej rodzaj *Dinotus* z dwoma gatunkami został przeze mnie po raz pierwszy wykazany jako pasorzytujący na kornikach, a mianowicie:

Dinotus clypealis Thoms. otrzymywałem dość często z następujących korników:

Phthorophloeus spinulosus Rey. Czantorja (Beskid Śląski) 600 m n. p. m. 1 VI 927, 4 ♀ po przezimowaniu w żerowisku.

Cryphalus piceae Ratz. Jordanów, 25 VII 927 3 ♂, 1 ♀ z drugiej generacji kornika.

Polygraphus poligraphus L. Dziegielów 5 VI 927 3 ♂, 1 ♀ po przezimowaniu w żerowisku.

Pityogenes chalcographus L. Dziegielów 25 IV 927 10 ♂ 2 ♀; 5 V 927 45 ♂, 16 ♀; 15 V 927 14 ♂, 8 ♀; 10 VIII 927 5 ♀. Wyhodowałem je tak z pierwszej, jak i z zimującej generacji kornika.

Pityogenes bidentatus Hrbst. Nowy Targ 10 IX 27 3 ♀, 2 ♂ z drugiej lub siostrzanej generacji kornika. Hermanice (Śl. Cieszyński) 25 VII 927 1 ♀ z pierwszej generacji.

Pityogenes bistridentatus Eichh. Tatry (nad Morskiem Okiem) 1450 m n. p. m. 25 VIII 927, z pierwszej generacji 1 ♂.

Wyhodowałem go z korników świerka, sosny i kosówki, z materiału pochodzącego z okolic podgórszych i górskich. Z pośród korników najsilniejsze opadnięcie tym pasorzytem wykazał *P. chalcographus* L. z Dziegielowa, gdyż w jednym wypadku 0%, pasorzytów dochodził do 65-ciu. Na materiale, pochodzącym z tej miejscowości, widać doskonale przewagę samców na wiosnę, co w ciągu lata zdaje się zmieniać na odwrót.

Dinotus bidentulus Thoms. z gatunków:

Scolytus rugulosus Ratz. Ok. Cieszyna 4 i 9 V 927 1 ♂, 2 ♀.

Leperisinus fraxini Panz. Brzeżany VII 927 1 ♂.

L. orni Fuchs. Zubrza (ok. Lwowa) 5 VIII 927 8 ♂, 8 ♀.

Jak poprzedni gatunek występował na właściwych kornikach drzew szpilkowych, tak ten obrał sobie za żywicieli korniki drzew liściastych. Ponieważ rodzaj *Leperisinus* zimuje jako chrząszcz, więc możliwym zjawiskiem u tej błeskotki będzie zmiana żywiciela na zimę, a w tym wypadku byłby nim rodzaj *Scolytus*. Stosunek płci zdaje się być jak 1:1.

Pterosema auloi Merc. Gatunek ten również nie był dotychczas wykazywany jako pasorzyt korników. Wyhodowałem go z *Pityogenes bidentatus* Hrbst., a to z okolic: Hermanice (Śl. Cieszyński), 20 VII 927 1 okaz; Nowy Targ, 30 VII 927 z żerowisk tegoż kornika na *Pinus montana* 1 ♀; 10 IX 927 7 ♀ i 4 ♂.

Rhaphitelus maculatus Walk. Kleine (1) wykazuje go z: *Ecc. rugulosus* Ratz., a pod synonimem *Rh. ladenbergii* Ratz. także z *Leperisinus fraxini* Panz. Ja go otrzymałem w niewielkiej na ogół ilości z powyższych gatunków oraz ze *Scolytus mali* Bechst. i *Leperisinus orni* Fuchs.

Brzeżany, VII 923 z *Lep. fraxini* 1 ♂; Ok. Cieszyna 25 i 28 V 927 ze *Sc. rugulosus* 2 ♂ i 2 ♀; Zaleszczyki 12 IX 927 ze *Sc. mali* Bechst. 1 ♀; Zubrza k. Lwowa 5 VII 927 z *Lep. orni* Fuchs. 10 ♂ i 10 ♀.

Jak z dotychczasowych obserwacji wynika jest to gatunek błeskotki charakterystyczny dla ogłodków i korników drzew liściastych. W okolicach Cieszyna przezimował w powyższym wypadku u *Sc. rugulosus* Ratz. Ciekawym jest wyląg 1 ♀ ze *Sc. mali* Bechst. jeszcze przed zimą, co nasuwa podejrzenie, że na tym żywicielu mógłby ten pasorzyt mieć dwie generacje.

Cheiopachys colon L. Znany (1) dotychczas ze *Scolytus intricatus* Ratz., *rugulosus* Ratz., *Dryocoetes villosus* F. i *Leperisinus fraxini* Panz. Sitowski (3) wyhodował go ze *Sc. multistriatus* Marsh. Ja go otrzymałem ze *Sc. mali* Bechst., *rugulosus* Ratz., *Lep. fraxini* Panz. i *orni* Fuchs. Nowymi żywicielami byłyby więc gatunki: *Sc. mali* Bechst. i *Leperisinus orni* Fuchs.

Ok. Cieszyna, 4 V 927 ze *Sc. rugulosus* Ratz. 1 ♂; 9 V 927 1 ♂; 1 VI 927 1 ♂, 10 ♀; okolice Cieszyna 1 VI 927 ze *Sc. mali* Bechst. 1 ♀; Zaleszczyki 12 IX 927 ze *Sc. mali*

Bechst. 7 ♀ i 3 ♂, 2 X 927 ze *Sc. mali* Bechst. 1 ♀ i 1 ♂; Brzeżany VII 927 z *Leperisinus fraxini* Panz. 2 ♂; Zubrza (ok. Lwowa) z *Lep. orni* Fuchs. 5 VIII 927 4 ♀ i 8 ♂.

Cały cykl rozwojowy zamyka ten pasorzyt tylko na ogłódkach, podczas gdy na rodzaju *Leperisinus* przepędza tylko lato, co już z biologji tego kornika wynika. Stosunek płci 1:3:1 na korzyść samic.

Entedon leucogramma Ratz. Ok. Cieszyna, 1 VI 927 ze *Scolytus rugulosus* Ratz. Kleine (1) podaje go ze *Sc. scolytus* F., *mali* Bechst., *intricatus* Ratz., *rugulosus* Ratz., *multistriatus* Marsh. Sitowski (3) wyhodował go nadto ze *Sc. ratzeburgi* Jans. Jest to pasorzyt, jak się zdaje, tylko ogłódków.

Pachyceras xylophagorum Ratz. jest jedną z bleskotek mającą najwięcej żywicieli z pośród korników. Kleine (1) podaje 14 gatunków korników, do tego dołącza się *Ips amitinus* Eichh., z którego otrzymał pasorzyta Sitowski (3) i *Pityogenes chalcographus* L., z którego ja go wyhodowałem.

Dzięgielów (ok. Cieszyna) 15 V 927 z *Pityogenes chalcographus* L. 1 ♀, 10 VIII 927 z 1. generacji *Pit. chalc.* 7 ♀ i 5 ♂, 5 VI 927 z *Polygraphus polygraphus* L. 10 ♀ i 1 ♂.

Gatunek ten występuje rzadziej na ogłódkach (1), przeważnie na kornikach właściwych.

Eutelus typographi Ruschka. O ile mi wiadomo gatunek ten dotychczas wykazany był tylko z *Ips typographus* L. Ja go wyhodowałem z następujących gatunków korników:

Pityogenes chalcographus L. 5 V 927 Dzięgielów 5 ♂ i 1 ♀;

Polygraphus polygraphus L. 5 VI 927 Dzięgielów 2 ♀;

Blastophagus piniperda L. 4 VII 927 Dzięgielów 1 ♀;

Pityogenes quadridens Hrb. 2 IX 927 Jordanów 1 ♀.

Wszystkie te okazy pochodzą z okolic podgórskich, wyhodowane z gatunków korników, żyjących na sośnie i świerku.

Eurytoma ischioxanthos Ratz. Kleine (1) wykazuje go z *Leperisinus fraxini* Panz., Sitowski (3) z *Ips typographus* L. Ja go otrzymałem ze *Scolytus mali* Bechst., *Sc. rugulosus* Ratz., *Leperisinus orni* Fuchs. i *Pityogenes chalcographus* L.

Okolice Cieszyna 19 V 927 ze *Sc. rugulosus* Ratz. 1 ♂; Zaleszczyki 12 IX 927 ze *Sc. mali* Bechst. 1 ♂; Zubrza (ok. Lwowa) 5 VIII 927 z *Leperisinus orni* Fuchs. 2 ♂ i 2 ♀; Dzię-

gielów (Śl. Cieszyński) 15 V 927 z *Pityogenes chalcographus* L. 2 ♂.

Eurytoma flavovaria Ratz. Kleine wykazuje ją tylko z *Leperisinus fraxini* Panz. (1), z którego to zakorka i ja ją otrzymałem tak w formie typowej, jak też i w odmianie var. *obscura* Ratz. Wszystkie okazy pochodzą z Brzeżan, VII 923 1 ♀ i 10 ♂, nadto 3 ♂ odmiany. Ponieważ zakorek ten zimuje jako chrząszcz, więc pasorzyt musi mieć jeszcze jakiegoś żywiciela, na którymby mógł przezimować.

Eurytoma rosae Nees. Nie wykazywany dotychczas jako pasorzyt korników; otrzymałem go w 1 ♀ ze *Scolytus mali* Bechst., 2 X 927 ze Zaleszczyk.

WYKAZ LITERATURY.

1. Kleine R.: Die Borkenkäfer und ihre Feinde aus den Ordnungen der Coleoptera und Hymenoptera. Ent. Bl. 1908 9.
2. Escherich K.: Forstinsekten Mitteleuropas. 1914.
3. Sitowski L.: Spostrzeżenia nad pasorzytami korników (*Ipidae*). P. Ent. 1930. T. IX.
4. Hess-Beck: Forstschutz, I B. 1927.

Zusammenfassung.

Während meiner Beobachtungen über die Borkenkäfer habe ich folgende *Chalcididae* als ihre Parasiten festgestellt:

Rhopalicus suspensus Ratz. gezogen aus: *Phthorophloeus spinulosus* Rey. (neuer Wirt), *Blastophagus piniperda* L., *Polygraphus poligraphus* L. (neuer Wirt), *Pityogenes chalcographus* L. (neuer Wirt), *Ips sexdentatus* Boern. (neuer Wirt), *Ips amitinus* Eichh. und *Ips typographus* L. Meine Exemplare stammen sowohl aus den Gebirgs- wie auch Tieflandgegenden. Beim *Bl. piniperda* L. wurde in einem Falle 84% der Larven von diesem Parasit befallen. Interessant ist es, dass aus den Puppen, die in den Borkenkäferbrutstätten überwinterten, habe ich lauter Männchen bekommen, während des Sommers aber waren die Weibchen in der Mehrzahl. Das Geschlechtsverhältnis im Sommer betrug wie 4 ♀ : 1 ♂. Charakteristisch ist diese Art für die Borkenkäfer der Fichte, Kiefer und Arve.

Rhopalicus azureus Ratz. aus folgenden Arten: *Blastophagus piniperda* L. (neuer Wirt), *Pityogenes bidentatus* Hrbst. und

quadridens Hrtg. (neuer Wirt). Bisjetzt gezogen nur aus den Kieferborkenkäfern. Geschlechtsverhältnis 1:1.

Die nächste Gattung wurde zum ersten Male von mir als Borkenkäferparasit festgestellt.

Dinotus clypealis Thoms. habe ich aus folgenden Arten bekommen: *Phthorophloeus spinulosus* Rey., *Cryphalus piceae* Ratz., *Polygraphus poligraphus* L., *Pityogenes chalcographus* L., *bidentatus* Hrbst. und *bistridentatus* Eichh. Ich habe ihn im Zuchtmaterial aus dem Gebirge (Schles. Besk. und Tatra) gefunden. Beim *chalcographus* waren von diesem Parasit bis zu 64%₁₀ der Larven befallen. Aus den überwinterten Puppen habe ich überwiegend Männchen gezogen, im Sommer war es umgekehrt.

Dinotus bidentulus Thoms. aus *Scolytus rugulosus* Ratz., *Leperisinus fraxini* Panz. und *orni* Fuchs. Die Tiere stammen alle aus der Ebene. Wie die vorige Art charakteristisch für die Nadelholzborkenkäfer war, so habe ich diese bloß im Laubholzmaterial gefunden. Den Winter verbringt der Parasit beim *Scolytus rugulosus* Ratz., beim *fraxini* Panz. und *orni* Fuchs. ist er nur im Sommer zu finden, was schon aus den biologischen Verhältnissen dieser Käfer hervorgeht. Geschlechter 1:1.

Pterosema aulloi Merc. auch zum ersten Male von mir aus den Borkenkäfern gezüchtet. Als Wirt habe ich bloß den *Pityogenes bidentatus* Hrbst. gefunden.

Rhaphitelus maculatus Walk. aus den Arten: *Scolytus rugulosus* Ratz., *mali* Bechst. (neuer Wirt), *Leperisinus fraxini* Panz. und *orni* Fuchs. (neuer Wirt). Im allgemeinen habe ich ihn in einigen Exemplaren bekommen. Interessant ist es, dass aus den *Sc. mali*-Larven ein Weibchen schon am 12 IX geschlüpft ist; möglich, dass diese Art auf dem *mali*-Brut mehrere Generationen in einem Jahre hat.

Cheirpachys colon L. Als neue Wirtstiere habe ich festgestellt: *Scolytus mali* Bechst. und *Leperisinus orni* Fuchs. Bisjetzt wurde dieser Parasit aus den Gattungen *Scolytus* und *Leperisinus* gezogen. Wie man auf Grund der Biologie der Gattungen vermuten kann, macht der Parasit seinen Jahreszyklus auf den *Scolytus*-Arten durch, während er auf der Gattung *Leperisinus* nur im Sommer zu finden ist.

Entedon leucogramma Ratz. bisjetzt als Parasit der *Sco-*

lytus-Gattung bekannt. Ich habe diese Art aus dem *Sc. rugulosus* Ratz. gezogen.

Pachyceras xylophagorum Ratz. wurde schon aus zahlreichen Borkenkäferarten gezogen. Als neuen Wirt habe ich für ihn den *Pit. chalcographus* L. gefunden.

Eutelus typographi Ruschka. Soweit es mir bekannt ist, wurde dieser Parasit nur aus der Buchdruckerbrut gezogen. Als neue Wirte für ihn gebe ich an: *Blastophagus piniperda* L., *Polygraphus poligraphus* L., *Pityogenes chalcographus* L. und *quadridens* Hrtg. Das Zuchtmaterial stammte aus dem Karpathenvorgebirge.

Eurytoma ischioxanthos Ratz. aus den Arten: *Sc. mali* Bechst., *rugulosus* Ratz., *Lepersinus orni* Fuchs. und *Pityogenes chalcographus* L. Diese vier Borkenkäfer waren noch nicht als Wirte dieses Parasiten bekannt.

Eurytoma flavovaria Ratz. ist bisjetzt nur aus dem *Lepersinus fraxini* Panz. bekannt. Ausser der typischen Form habe ich noch die var. *obscura* in 3 männlichen Exemplaren bekommen.

Eurytoma rosae Nees. zum ersten Male als Parasit der Borkenkäfer festgestellt und zwar habe ich ein Weibchen aus den *Scolytus mali*-Larven bekommen (Zaleszczyki in Podolien).

Prostoskrzydłe okolic Wierzbnika (wojew. kieleckie)

(Die Geradflügler aus der Umgegend von Wierzbnik (Wojew. Kielce)

podał

W. SZELIGA-MIERZEYEWSKI (Wilno).

Pomimo prac Pylnowa i Pongrącza fauna prostoskrzydłych województwa kieleckiego jest do dziś jeszcze niedostatecznie zbadaną, co najlepiej wskazuje niniejsza notatka, stanowiąca wykaz gatunków, zebranych zupełnie przygodnie w końcu lata 1928, 29 i 30 roku w okolicach Wierzbnika przez pannę Zofję Zajcównę. Ogółem jest 27 gatunków i 2 odmiany, z których 4 gatunki (*M. roeselii*, *St. apricarius*, *St. pullus*, *St. vagans*) i 1 odmiana (*Ch. parallelus* var. *blandus*) są nowemi dla Kieleckiego, a 1 odmiana (*M. roeselii* var. *diluta*) nowa dla Polski (2 gwiazdki). Wymieniona odmiana (*diluta*) została już w roku 1928 podana